

חין בנקל בשלמות התמונה. הבה, שלא זכתה בילדותה לאהבה מספקת ולבטחון של בית חם ומוצק, לוקה בחוסר בטחון עצמי. היא מנסה להסתירה מתחת לקליפה נוקשה, אותה היא מעתיקה מאביה. אין לה ידורים אמיתיים, ואין היא מסוגלת להתמסרות ש- באהבה אמיתית. היא משחקת בבני-אדם ומתעללת בהם כדי לזכות בתשומת-לב, מנסה להשתלט, במקום להתקשר. כמו יעל דיין (שהיתה תלמידה מצטיינת, קצפה כיתות בנהלל, סיימה את בית-הספר התיכון בתל-אביב בגיל 16) נחונה אריאל רון באינטלי-גנציה רבה, מפותחת הרבה מעל לגילה. אולם אין היא מאושרת.

אריאל רון בודדה מאד. נסיגה להונות אהבים עם שני אחים בעת ובעונה אחת. נכשל כאשר השניים עושים נגדה יד אחת ומגרשים אותה מעל פניהם, הצעיר המאוהב בה משעמם אותה. בקטע הסראני והחזק ביותר של הספר, מנסה אריאל רון לשואר לתוך בין אמה לבין אביה, זוכה לנויפה אכזרית מפי האב, בורחת מן הבית, תועה בגשם, מגלה שאין לה אף חבר אחד שהיא יכולה למצוא אצלו מחסה, תזרות בשעות הקטנות של הבוקר, רטובה ורצועה, למחנה הצבאי שהיא שונאת אותו.

בלב אריאל רון מגקרות שאלות מרעידות. האם כל אלה החולקים לה מחמאות עושים זאת רק כדי להתחנף אל אביה? האם כל ידידיה אינם אלא קארייריסטים ציניים, המבקשים באמצעותה להכיר את האלוף? הן חשבו? האם הכל רואים רק מכשיר למשהו? הצעירה נמצאת בהתגוננות מתמדת מפני שאלות מענות אלה, מוצאת פיצוי בהרפתקאות-סרק ובחרישת מזימות מגוחכות. הגאולה באה בדמותו של גבר שאינו עברי, תושב ירושלים, המתאהב באריאל רון אף שהוא קשיש מאביה. הקצינה הצעירה נכנסת לגור אצלו, חיה עמו, נכבשת בעל-כרחיה על-ידי אהבתו המבורגרת, העוינה, הסבלנית, הגונת את הכל ואינה דורשת מאומה. בפעם הראשונה יש לה בית ובטחון. בחימו של בית זה, בחברת הגבר שאין היא נשואה לו, נמסה כל העמדת-פניה. תכונותיה השליליות גורשות ממנה, כשריון ששוב אין צורך בו. היא מסתכלת במראה ורואה שיש לה פנים חדשות.

זהו מצבה של אריאל רון כאשר היא יוצאת לחופשה, מתבודדת בבית בעיירה צרפתית וידידתה על חוף האוקיינוס (ממש כמו יעל דיין) ומעלה על הנייר כיצד הש-תנו פניה.

★ ★ ★
אלוף, לא אבא

ל זה כתוב בכנות, בפשטות, ללא הצטננות (מלבד כמה קישוטים שכ- לתנאים מיותרים) ובסגנון אנגלי שוטף ר- בלתי-ירמירני. אין בספר כולו אף רמז של תיאור פורנוגרפי, אף לא התעניינות ה- קלושה ביותר בעניני מיני. כאשר יסיים הקורא את הספר, ישאל את עצמו בעל-כרחו: מי היא יעל דיין?

כמו אביה, לו היא דומה בפניה הפלאי, מחוננת יעל בכשרון לשמש נושא לאגדות, לשמועות ולחלשות בלתי-ספורות, חלקן נכונות וחלקן כוזבות. קשה מאד להפריד בין יעל דיין עצמה לבין שפע ההרפתקות והעלילות הקשורות בשמה.

לאנשים אכזריים-קנאה, קל להצביע על ה- יתרוצצות שנפלו בחיקה של הצעירה מבלי שתצטרך להתאמץ להשיגן. היא יפה. היא פקחית. במידה שיש בארץ בכלל שהיא הדומה לאריסטוקרטיה מלידה, הרי המה- בת אצילים, שמה פתח לפניה את כל הדלתות עוד מגיל רך.

יעל עצמה לא מאד ברת-רוגנות אלה. להי- סף. היא למדה עוץ בראשית דרכה לנצל את כל הקשרים שהיו קשורים במשפחתה, להיעזר באנשים שרצו למצוא חן בעיני-אביה.

רק למקרא הספר יבינו אנשים רבים את הצד השני של המטבע — את המחיר האכ-זרי שואלצה הנערה יעל דיין לשלם למורת שמה המצמצם. מעולם לא זכתה לאהיות היציבות והבטחון הקיימת במשפחה רגילה. האב, שנכלא בבית-הסוהר כמעט מיד אחרי לידתה, לא היה מסוגל מבצע להיות אבי-משפחה רגיל, לא עמד לצדה בשנות-המשבר

• זכר שלא הפריע לאחד העתונאים לפר-ט. לפני שראתה הספר, את חמלים הבאות: יסודות שונים... מטונייטס לחבאיש את ריחו של הצבא ולשוות לו דמות של קר-פקרות ויחמה... המנהלים העמוחל זידי-נית זו עלולים לפקוץ למוצאי שלל רב על נזייה של בתו של הרמטכיל שטנבר, בחינת נחתום מעיד על עיסתו, וחברד יגרום לנזק לשמו של צבאנו.

רות דיין מקסטת את בתה, בשעה שזו הופיעה כדוגמנית בתצוגת אופנה פאריסאית של חברת משכית, בה משקיעה האם את מרבית מרצה. רבים מקוראי הספר ינסו לזהות את רות דיין עם אשת האלוף הסימפאטית המופיעה בספר.

לשלוט לגמרי בשפת המקום — לא זו בלבד שלא איבדה את עשתונותיה, אלא אף ערכה מסעי-נחון. היתה זאת הריבית של סבלותיה של הילדה, שנאלצה להתרגל לב-ידידות בגיל צעיר מדי.

יעל לא השתעממה במסעות אלה. הם היו גם גדושים הרפתקות, מוגה של שנכבות חסרת-אחריות ושאיפה להתבלט. לכל אלה בא הקץ כאשר הגיעה הבשורה על מיבצע-סיני, שהיה עתיד להפוך את אביה לגנרל מפורסם בעולם. יעל מיהרה לחזור הביתה.

הדבר לא היה קל בניגוד לפירסומים בכמה עתונים, לא חיתה יעל על חשבון המדינה, אלא על שכר-סרתחה כנואמת למען המגבית. המגבית סירבה לשלם את מחיר הכרטיס הביתה. יעל נאלצה להקריב את כל הסכונותיה באמריקה, משפחתה שילמה את היתרה בארץ. ביום השני של המיבצע חזרה בת 17, והתגיסה מיד.

היה זה הרגע בו מתחילה עלילתה של אריאל רון בספר — עלילתה של בת-אלוף שלא היתה אהובה על חברותיה ושנאתה לרבות מהן כשיוצרת, כסנובית ואף כמשתמטת מתפקידים בלתי-רעיוניים, ש-התקלתה מאוחר בליה כדי להימלט ממק-לחת המלאה גופות ערומים שהגעילו אותה, ושאלה וואלים בשקים כדי להימנע מן החברותיות הקולנית של חדרה-אוכל.

באותם הימים התלה יעל דיין לרשום לעצמה רשימות — מיפלט רגיל של אנשים בעלי טבע רגיל, המבקשים לשמור לעצמם פינה פרטית כל שהיא בקולקטיביות הרר-עשת של מחנה צבאי. רשימות אלה היו את הבסיס לספר ומעניקות לקטעים על צה"ל את הגוון האוטנטי הבלתי-ראמצי, ש-אי אפשר להשיגו בשיחזור הנעשה כעבור שנים.

כעבור זמן נפוצה השמועה שהספר נכתב על-ידי מישהו אחר. כמו כל השמועות מ-סוג זה, היתה בליל של כמה עובדות נכר-נות וצירופן למסקנה אחילית. הספר נכתב באנגלית. אחד מידדיה הסובים של יעל היה עתונאי אנגלי ידוע, הדומה להפליא לפטר-בנר, הגבר הקשיש איהב את אריאל רון בספר והמציל אותה באהבתו מעצמה. המס-קנח כאלו נתמקשה מאליה.

אולם פנים חדשות במראה אינו רומאן המדבר על דמויות זרות, פרי זמיון ערטר-לאי שכל אחד יכול היה לכתבו. זהו ספר המגלה את הפרטים הנפשיים האינטימיים ביותר של נערה מסוימת מאד. הגירסה שגבר קשיש וזר, שמעולם לא היה בצה"ל, יהיה מסוגל להעניק לספר כזה יותר מאשר

ביקורת חיובית של קורא אני-טעם, היא אבסורדית.

★ ★ ★

איפה יצולם הסרט?

חשול ההשמצה עורר מרירות רבה בלבה של יעל דיין. מדוע אני צריכה להתגונן? קראה השבוע. במה הרעותי ל-מישהו? במה הזקתי למדינה? אולם בזמן הקרוב תהיה עסוקה מדי מכדי שתוטרד יתר על המידה על-ידי הקנאה הקסנונית של חברה פרובינציאלית.

בעודה ממרתת מפגישה לפגישה במכור-נית-ספורט פתוחה וירוקה מדגם מ.ג.י. ש-הושאלה לה על-ידי יודי-משפחה, התכוננה יעל לשלב הבא. בחודש מרס יבוא לארץ הבמאי שיטפל בסרטה מטעם חברת קנוד הבריטית, שסרטה כניעה לאופל, עם דיאנה דורס, הוצג בהצלחה גם בארץ. יעל סירבה קודם לכן למכור את הסרט לחברה שווייצית, מפני שלא רצתה לפעול בשיתוף עם גר-מנים. היא דחתה גם הצעה אמריקאית, ש-היתה גבוהה ב-20 אלף דולאר מן ההצעה הבריטית, אך שכללה סעיף בו היתה יעל צריכה לחתור מראש על כל השפעה על תו-כן הסרט, להניח לאמריקאים לעשות בעלייה כאחת נפשם. החוזה הבריטי משתף את יעל, יחד עם תסריטאי מקצועי, בקביעת תוכן הסרט, ומעניק לה מעמד של יועצת סנונית במשכורת, ונוסף על מחיר זכויות-הספר.

הבמאי יחליט בארץ אילו חלקים מן ה-סרט יצלם כאן ואילו בבריטניה (שאיפתה של יעל: כל צילומי החוץ בארץ, ביחוד קטע המתאר את אריאל רון מסקדת על מח-לקת בנות המקבלת קביצת עולים חושיים בעדולם). לאחר מכן תסע יעל לחוף-לארץ, כדי להיות נוכחת בכל ארץ בעת הופעת הספר. הוא יופיע באפריל בצרפת, בהוצאת ג'וליארה, חברה שהוציאה גם את ספרי פראנסואז סאגאן. במאי יופיע הספר בברי-טניה, בחוצאה החצרית-הודית של הוינדנפלד אנד ניקולסון, שהוציאה את ספרם של יגאל דיין וחלטר איתן, את דהיגול ולוליסה. ב-י אוגוסט יופיע הספר בארצות-הברית בהוצ-את חולד פאבלישינג קומפאני, שהוציאה את ספר המרשל מונטגומרי ואת המאנדא-רינים של סימון דה-ביבוראר.

אף לא אחת מן ההוצאות האלה לא היתה קופצת על ספר שכל עיקרו בשם המחברת. גם זחית-הסרסומת הטובה ביותר אינה יכולה לה הציל ספר גרוע. שמה של יעל דיין עזר לה להגיע אל המקומות הנכונים. אולם רק טיב ספרה הבטיח כי לחיצת-הידיים הידידותית של המייל תהפוך לחתימה על חוזה.

★ ★ ★

צבא-הנשים כמבחן

אוקטובר צריכה להתחיל העבר-דה של הסרט. השאלה הגדולה שנשארה עדיין פתוחה: האם צה"ל יעמיד לרשות ה-סמריסים יחידה של חיילות, או שהמסריסים יצטרכו להשתמש בנערות-חן בריטיות? ה-החלטה תהיה בלי ספק מושפעת על-ידי שאלה שניה: האם ספרה של יעל מטיל אור חיובי או שלילי על גיוס-הנשים?

התיאור בספר הוא כן, מבליט את השלי-לי והחיובי כאחד. הקורא תור והמקומי יתן את דעתו על החסרונות של גיוס-החיובה השני, שאינו מתיחס אל המגוייסת כאל אשה הממלאה תפקיד-עזר צבאיים, אלא כאל מהדורה שניה של גבר. מעין חייל-זכר בחצאית. הקורא יראה גם את החיוב — את כור-ההיתוף לעולות החדשות. את החיר-דה הממלאה תפקידים הומאניטריים.

הקורא תור (ואולי גם המקומי) ישאל את עצמו בסוף כמה שאלות. ששום הסבר סביר לתן אינו נראה קרוב: לשם מה צריכה חיילת לישון במיטה עם רובה, כשאיש אינו מתכנן ברצינות שתשתמש אי-פעם ברובה זה? מדוע צריכה חיילת לסחוב מקלע או לזרוק רימון, אם כל מטרת הצבא הוא ל-השתמש בה בתפקיד מועיל כאלחוטאי, רב-חובשת או פקידה? מדוע צריכים לאמן רב-בות בנשק, אשר רק חלק זעיר מהן — הנערות היוצאות להתישבות — יחיוקו בו אי-פעם ברצינות לצורכי שמירה?

ומעל לכל: מדוע אי אפשר לעצב משטר ונוהג המתאימים לנשים — במקום לכפות על המגוייסות משטר ונוהג שנוצר בשביל גברים, שתפקידם צבא שונה לגמרי?

כל השאלות האלה חבויות אי-ישם בספר, בין השיטין — אם חשבה עליהן המחברת עצמה ואם לאו. אך קרוב לחזאי שלא ית-כסאו בסרט. בסרט עלילתי, שישים בלי ספק את הדגש על סיפורי-האהבה המתנהלים מחוץ למחנות צה"ל, יופיע הצבא רק כרקע פוטוגני. אם יבליט את הפרקים הצבאיים